

بسم الله الرحمن الرحيم

در ادامه بحث فن بیان و سخنوری در این جلسه نیز با عنوان محتوای سخنرانی در خدمتتان خواهیم بود. در جلسه قبل مطالبی در خصوص فنون و تکنیک های سخنرانی ارائه شد و عرض شد اگر کسی می خواهد مطالب خود را به بهترین نحو به مستمع منتقل کند، ناگزیر است که فنون و تکنیک های سخنرانی را بلد باشد و بر اساس آنها مطالب خود را ارائه دهد تا در انتقال مفاهیم به مخاطب موفق تر باشد و سخنرانی وی از حالت کسالت آور و خسته کننده خارج شود.

در این جلسه در خصوص **محتوای سخنرانی** صحبت خواهیم کرد، این که موضوع سخنرانی چگونه بوده و چگونه مطالب را جمع آوری و آن محتوا را تنظیم و ارائه دهیم؛ به عنوان اولین مطلب دوستان باید دقت داشته باشند؛ قدم اول در سخنرانی، موضوع سخنرانی است.

موضوع سخنرانی و انتخاب آن باعث می شود که مطالعات ما از پراکندگی خارج شده و هدفمند باشد. به عبارت دیگر، باتوجه به موضوع انتخاب شده و مطالعه پیرامون آن موضوع، مطالب به صورت هدفمند، گردآوری شود. در انتخاب موضوع سخنرانی چند نکته باید مورد توجه باشد:

یک **موضوع مورد علاقه** ما باشد. یعنی سخنران به آن موضوع علاقه مند باشد، و در رابطه با آن مطالعات کلی صورت گرفته باشد. انتخاب موضوعاتی که قبلاً در رابطه با آن ها مطالعاتی داشته ایم، نسبت به موضوعاتی که برای ما غریب بوده و تاکنون در مورد آنها مطالعاتی نداشته ایم، در اولویت می باشد.

موضوعات انتخاب شده باید **مفید و مورد استفاده عموم مردم** باشد؛ نه اینکه موضوعاتی انتخاب شود که انتخاب آنها نفعی برای مردم نداشته باشد. به طور مثال موضوعاتی از قبیل غربت امام زمان عجل الله تعالی فرجه و انتظار و نصرت و یاری امام زمان عجل الله تعالی فرجه، وظایف شیعیان در عصر غیبت موضوعات مورد استفاده ای می توانند باشند و در قبال آنها موضوعاتی همچون علائم ظهور که گاهی محل اختلاف است، ضرورتی بسیار ندارد.

بعد از اینکه موضوع سخنرانی انتخاب شد، قاعدتاً سخنران باید به **جمع آوری سخنرانی** بپردازد. سؤالی که در این جا مطرح می باشد، این است که سخنران چه مقدار قبل از سخنرانی باید شروع به مطالعه و جمع آوری مطالب کند؟ (این موضوع مقداری نسبی و بستگی به میزان مطالعات قبلی سخنران و موضوعی است که وی انتخاب کرده است). به طور متوسط یک هفته تا ۱۰ روز قبل از سخنرانی، سخنرانان محترم باید مطالعات خود را حول موضوع مورد نظر شروع کنند و منابعی را انتخاب و آنها را مطالعه کنند.

نکته ای که در بحث جمع آوری سخنرانی مطرح است، این است که دوستان عزیز باید در دو بعد مطالب خود را جمع آوری کنند: نخست بعد علمی و دیگری بعد احساسی سخنرانی است. بدان معنی که سخنرانی ما باید دارای دو قسمت باشد، نه صرفاً علمی و استدلالی و نه صرفاً احساسی باشد. یعنی مطالب باید به گونه ای انتخاب شود که اگر قرار است ۳۰ دقیقه سخنرانی شود، ۱۵ دقیقه مطالب علمی و نیست که ۱۵ دقیقه مطالب علمی و ۱۵ دقیقه مسائل احساسی گفته شود، بلکه منظور این است که در لابه لای مسائل علمی مطالب عرفانی و احساسی گنجانده شود تا مستمعین از صحبت های ما خسته نشوند و تنوعی در سخنرانی ایجاد شود.

منظور از مطالب علمی، استدلالات، آیات و روایاتی است که پیرامون آن سخنرانی صورت می گیرد. سخنرانان به این مسئله توجه داشته باشند که مطالب علمی که قرار است ارائه شود، کاملاً علمی و آیات و روایات درست خوانده شود و قرائت عبارت عربی حتماً صحیح باشد. در بعد احساسی و عاطفی آن مطالبی که با احساسات مستمع سر و کار دارد، مدنظر ما می باشد. بیان یک سری مسائل احساسی در قالب داستان، چرا که داستان ها تأثیر بسزایی بر افراد دارند. خواندن اشعار، چه عربی چه فارسی، خواندن برخی متون و عبارات خاص می تواند بخش احساسی ما را در بر بگیرد.

حتماً دوستان در سخنرانی‌ها شعر و داستان داشته باشند.

مطلب دیگر این که قرار است کسی مطالبش را جمع آوری کند، ارائه مطالب از نیم ساعت تا ۴۵ دقیقه بیشتر طول نکشد. امروزه مخاطبین دیگر حوصله شنیدن سخنرانی‌های طولانی مدت را ندارند.

مطلب سوم در موضوع محتوای سخنرانی که باید به آن اشاره کرد، **تنظیم محتوای سخنرانی** است. بعد از اینکه موضوع انتخاب شد و مطالب جمع آوری شد، باید این مطالب طی یک سلسله مراتبی گفته شود. سلسله مراتب سخنرانی معمولاً به این صورت است که سخنران با دعا صحبت‌های خود را آغاز می‌کند و عرض تبریک و خیر مقدمی دارد و پس از آن باید سخنرانی خود را به سه قسمت مقدمه، متن و نتیجه تقسیم کند. مقدمتاً مطالبی را در مورد سخنرانی خود ارائه دهد که مستمع هدف سخنران را بداند که قرار است در رابطه با چه مسئله‌ای صحبت شود. پس از این که مقدمه گفته شد، باید به متن سخنرانی پردازد که حجم بیشتری از سخنرانی را متن سخنرانی به خود اختصاص می‌دهد که پس از آن نتیجه را بگوید و داستان را به پایان ببرد.

دوستان دقت کنند؛ این که گفته می‌شود که سخنرانی باید مقدمه، متن و نتیجه داشته باشد، منظور این نیست که به صورت مشهود سخنران در سخنرانی خود اعلام کند که «حاضر محترم این مقدمه بحث بود. حالا به متن سخنرانی می‌پردازیم، متن سخنرانی تمام شد. حالا می‌خواهیم نتیجه‌گیری کنیم.» بلکه منظور این است که در طول سخنرانی از ابتدا تا انتها که سخنران، سخنرانی خود را ایراد می‌کند، مستمع این مسئله را درک کند که این سخنرانی دارای یک مقدمه، متن و نتیجه می‌باشد.

مطلب دیگر این است که **سخنران نباید با خود برگه‌های بسیاری پشت تریبون ببرد**، چرا که در ذوق مخاطب می‌زند. بلکه سخنران باید قبل از سخنرانی، متن سخنرانی خود را بر روی کاغذ پیاده کرده و چندین بار متن را تمرین کند و سرفصل مطالب را بر روی A5 یا نصف A5 بنویسند و بر روی تریبون قرار دهند که اگر احیاناً فراموش کردند، بتوانند از آن استفاده کنند.

سؤال ۱: پرسیده شده است که برای شروع بحث به مشکل برمی‌خورم، چه کنم و آیا نیاز است که با حضار سلام و علیک صورت گیرد یا خیر؟

جواب: برای شروع سخنرانی که در ابتدا دعایی همچون «اللهم کن لولیک...» که به آن تسلط دارند، می‌شود یک آیه یا روایتی که متناسب با آن بحث باشد، در ابتدا خوانده شود. حتماً نیازی نیست که با حضار سلام و علیک صورت گیرد. البته اگر صورت گیرد، ایرادی نیست. بلکه همان عرض تبریک کفایت می‌کند. عرض تبریک می‌تواند «تحت عنوان فرا رسیدن میلاد امام عصر عجل الله تعالی فرجه را به محضر مقدس امام زمان عجل الله تعالی فرجه و حضار محترم تبریک و تهنیت عرض می‌کنم» باشد.

سؤال ۲: در رابطه با موضوع ابتلائات و امتحانات در سخنرانی‌ها، به صورت مستقیم وارد بحث شویم یا خیر؟

پاسخ: بهتر است که قبل از اینکه وارد بحث ابتلائات و امتحانات دوران غیبت شوید، مقدمه‌ای برای حضار گفته شود که بحث امتحان یکی از سنت‌های الهی است که از ابتدا تا به امروز بوده و خواهد بود و چند نمونه از امتحاناتی که در دوره پیامبران مختلف همچون ابتلائات بنی اسرائیل و قوم نوح علیهم السلام می‌توان به عنوان مقدمه مطرح کرد. پس از آن می‌توان بحث را به سمت موضوع ابتلائات و امتحانات دوران غیبت ربط داد و برای این موضوع کتاب «راز غیبت دکتر فضلی» پیشنهاد می‌شود که بسیار می‌تواند برای جمع آوری محتوا در این موضوع کمک کند.

سؤال ۳: می‌خواستم بدونم موضوع مناسب سخنرانی برای کودکان و نوجوانان چه موضوعاتی است و ارائه محتوای آن به چه روشی باید باشد که مؤثر باشد؟

پاسخ: یکی از موضوعاتی که می شود برای بچه ها استفاده کرد، داستان ها و حکایات مربوط به امام عصر علیه السلام می باشد. یکی از موضوعات جذاب برای سخنرانی بچه ها، داستان و حکایت نحوه آشنایی حضرت نرجس خاتون علیها السلام و ازدواج شان با امام حسن عسگری علیه السلام و نحوه ولادت امام زمان علیه السلام است که اگر این جریان در قالب داستان و زبان کودکان مطرح شود، برای بچه ها می تواند بسیار جذاب باشد. کتاب «**آخرین سفیر**» آقای **سیدجمال الدین حجازی**، جریان اسلام آوردن و ازدواج حضرت نرجس خاتون علیها السلام با امام عسگری علیه السلام و ولادت امام عصر علیه السلام را به یک زبان ساده توضیح داده است که می توانند مراجعه کنند.

علاوه بر داستان ها و حکایات می توان از داستان تشرفات به زبان ساده استفاده کرد. اگر غیر از داستان ارائه شده، نحوه ازدواج حضرت نرجس خاتون علیها السلام و امام عسگری علیه السلام و ولادت امام زمان علیه السلام مطلب دیگری طرح شود، به طور مثال یک سری از وظایفی که بچه ها می توانند آن را انجام دهد را می توان در سخنرانی مطرح کرد.

سخنرانی برای بچه ها بسیار سخت تر است، اما اگر با آن ها بتوان به زبان خودشان صحبت کرد، بسیار راحت خواهد بود. مثلا دعا کردن برای ظهور حضرت و سلام کردن به ایشان می تواند موضوع سخنرانی باشد یا این که همه ما دوستان بسیار صمیمی داریم که برایمان بسیار با ارزش هستند که آنها اگر قطع رابطه کنند، ما بسیار ناراحت می شویم.